

Datum
2025-08-21Diarienummer
RUN 360-2025
Er referens
U2025/01586

Utbildningsdepartementet

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till ramprogram till forskning och innovation

Region Västerbotten välkomnar förslaget till EU:s ramprogram för forskning och innovation (FP10). En kraftfull satsning på såväl forskning som innovation, samverkan med näringslivet och stöd till regionala, nationella och internationella forskningssamarbeten, samt en ökad delaktighet av mindre aktörer, krävs för att stärka Sveriges och Europas långsiktiga konkurrenskraft i ett globalt perspektiv.

Region Västerbotten bedömer att förslaget till viss del skapar bättre förutsättningar för att stärka excellent europeisk forskning och innovation. En förstärkt budget talar för detta. Dock finns en uppenbar risk att stora europeiska forskningsaktörer gynnas på bekostnad av mindre aktörer. Avgörande blir att utlysningarna inkluderar nya och mindre aktörer samt att medel för forskning och innovation inte omfördelas till andra ändamål under programperioden. De föreslagna förenklingarna, exempelvis införandet av "lump sums" kan minska administration och rapportering, men utbetalningar av medel bör bättre anpassas till mindre aktörer, som ofta saknar finansiell kapacitet att invänta finansiering för arbetad tid tills respektive arbetspaket avslutats. Detta bör beaktas i syfte att locka fler svenska aktörer att delta i ramprogrammet.

Region Västerbotten bedömer förslaget kan förbättra förutsättningarna för att stärka synergier mellan europeisk och svensk forskning och innovation. För att uppnå synergier krävs att satsningarna inom ramprogrammet utvecklar attraktiva samarbetsformer som svenska aktörer i högre utsträckning än i tidigare program väljer att delta i. Region Västerbotten vill också uppmärksamma att forskning och innovation inte alltid verkar i symbios med regionala insatser för innovation och tillväxt under nuvarande programperiod. Vikten att involvera regionala innovationsekosystem och koppla till regionala innovationsstrategier är centralt för att stödja all slags innovation, och inte bara innovation som härrör från forskning. Regelförenklingar och harmoniserade förfaranden mellan finansierings-instrument minskar administration, uppmuntrar ett bredare deltagande och borgar för en effektivare användning av resurser. Vilket i sin tur stärker effekterna av EU-finansierade forsknings- och innovationsprojekt

Region Västerbotten bedömer att förslaget skapar förutsättningar för att stärka samarbete mellan akademi och privat sektor. Regelförenklingar och bättre samordning mellan EU:s fonder skapar bättre möjligheter för svenska aktörer att delta i ramprogrammet. Kopplingen mellan nationell politik och regionala utvecklings- och innovationsstrategier behöver stärkas i syfte bättre bidra till ökad konkurrenskraft även för regioner med strukturella nackdelar, såsom långa avstånd till marknader, låg befolkningstäthet och eftersatt infrastruktur. I norra Sverige är samarbete mellan akademi och industri central. För att främja industriell konkurrenskraft och vårt deltagande inom pelare två i ramprogrammet krävs fortsatt självständiga FoU-aktiviteter som inte villkoras av deltagande i andra instrument eller satsningar, och som orienteras mot områden som är strategiskt viktiga för industrin och dess konkurrenskraft. Region Västerbotten bedömer att förslaget kan skapa bättre förutsättningar för att stärka det svenska deltagandet i ramprogrammet. Framför allt genom minskade administrativa bördor och ett klassificeringssystem som baseras på innovationskapacitet på NUTS2-nivå, snarare än begränsas av förutbestämda landsklassificeringar.

Region Västerbotten vill uppmärksamma följande prioriteringar:

- Excellens, breddat deltagande och förenklingar: FP10 bör upprätthålla excellens samtidigt som tillgängligheten bör förbättras för mindre aktörer, särskilt i nordliga glesbefolkade områden. Betydande förenklingar behövs för att bredda deltagandet och bör baseras på innovationspotential på NUTS2-nivå snarare än på nationell nivå.
- Lokala och regionala aktörer: Stärk rollen för regionala innovationsekosystem och lokala aktörer, inklusive mikro, små och medelstora företag för att öka projektens genomslag och stödja programmets mål. Förenkla deltagandet för mindre organisationer och civilsamhället då dessa aktörer är viktiga för att skapa ett hållbart och konkurrenskraftigt Europa. Öka tillgängligheten och delaktigheten för medborgare och slutanvändare i forsknings- och innovationsprocesser.
- Synergier: Förbättrade synergier mellan EU fonder är nödvändiga för att maximera investeringar i forskning och innovation. Detta kräver bättre samordning, förenklade regler och därmed minskade administrativa bördor.
- Samarbete och konkurrenskraft: Pelare två bör fortsatt prioriteras, även med införandet av EU:s "Competitiveness Fund", eftersom europeiska samarbetsprojekt är avgörande för att stärka konkurrenskraften.

Datum
2025-08-21Diarienummer
RUN 360-2025
Er referens
U2025/01586

- Regional dimension av FP10: Programmet bör fokusera på att nyttja potentialen hos regionala mikro-, små- och medelstora företag samt innovationsekosystemets aktörer. Vidare bör kopplingen mellan nationell forsknings- och innovationspolitik och regionala utvecklings- och innovationsstrategier stärkas.

Beslut i detta ärende har fattats genom delegationsbeslut av regionala utvecklingsnämndens ordförande 2025-08-21.

Richard Carstedt (S)
Ordförande regionala utvecklingsnämnden